

- JOAN. 57. Fortitudo in prosperis laetet, in adversitate ostenditur, et manifeste per patientiam declaratur. Lib. 2, ad *Monachos*, serm. 4.
- LACT. FIRM. 58. Fortitudo, si nulla necessitate cogente, aut non pro causa honesta certum periculum subierit, in temeritatem convertitur. Lib. 6, de *Divina inst.*, cap. 14.
59. Malorum victrix est fortitudo. *Ibid.*, lib. 7, cap. 5.
- LAURENT. 60. Fortitudinis virtus est, supra periculi mortem agere, nihil nisi turpia timere, tolerareque fortiter adversa. De *Casta conubio*, cap. 13.
- JUSTIN. 61. Ille est animo fortis, qui se in dolore positus, consolatur, qui seipsum vincit, iram continet, nullis illecebris emolitur et floctitur. *Ibid.*
- MINUT. FEL. 62. Fortitudo infirmitatibus roboratur, et calamitas sapientis disciplina virtutis est. *Prosec.*
63. Vires et mentis et corporis, laboris exercitatione torpescunt. In suo *Octavio*.
- PETR. CELL. 64. Commendabilis est illa solum fortitudo, quae fatigata robustior, oppressa liberior consurgit. *Prosec.*
65. Levat namque fortuna importunas, sive molestas sarcinas, portas sine pondere, deponit sine lassitudine: accrescit forte cumulus ponderis, sed et virtutis. Lib. 2, epist. 9, ad *Robert. abbat.*
66. Fortitudo in multis nudinis non invenitur: sed quo rarior, nisi studiosius conservetur, eo ad rapiendum amabilius. De *Pauis*, cap. 14.
- S. PROSPER. 67. Non ille fortis haberi solet, qui in adeundis laboribus periculisque claruerit, aut frenandis voluptatibus ac domandis institerit: sed ille magnus et sublimis, ille potens atque dignus fortitudinis appellatione censendus est, qui nihil sibi vitii rebellare aut dominari permiserit. Lib. 3, de *Vita contemplat.*, cap. 20.
68. Fortitudinem Gentilium, mundana cupiditas: fortitudinem autem christianorum Dei charitas facit. Apud *D. August.*, sent. 295.
- SALVIANUS. 69. Te jure nunc tanto fortiorum spiritu iudico, quanto imbecilliter carne esse cepisti. Epist. 55, ad *Culturam sororem*.
- SENTENTIA PAGANORUM.
- ARISTOTEL. 70. Qui et ea quae oportet, et gratia cuius oportet, et ut oportet, et quando oportet, fert et metuit, et identidem confidit, is homo fortis est. Lib. 3 *Ethic.*, ad *Nicomach.*, cap. 7.
71. Viro etiam forti honestum est ipsa fortitudo. *Ibid.*
72. Fortis honestatis causa subit et agit ea, quae ad ipsam fortitudinem pertinent. *Ibid.*
73. Fortitudo potentiam habens superbia est. Lib. 5 *Polit.*, cap. 10.

74. Appellata est a viro virtus: viri autem proprium maxime est fortitudo, cujus munera sunt maxime duo, scilicet mortis dolorisque contemptio. Lib. 2, *Tusc. quest.*
75. Nulla est fortitudo, quae rationis experta est. *Ibid.*, lib. 4.
76. Fortis hic est, qui in acie stans cum hostibus generose decernat. In *dialogo Lachetis*.
77. Si vir fortis est bonus, etiam peritus est atque intelligens. *Ibid.*
78. Illum fortem virum dicam, quem bella non subigunt, nec admoda vis hostilis exterrit. De *Const. sapient.*, cap. 3.
79. Non est vir fortis et strenuus, qui laborem fugit: verum ubi crescit illi animus ipsa rerum difficultate. Epist. 22.
80. Pulcherrima pars fortitudinis, maximeque mirabilis illa est, non cedere ignibus, obviam ire vulneribus. Epist. 67.
81. Perit fortitudo, quae periculum facere debet sui. Epist. 74.
82. Fortitudo contemptrix timendorum est, terribilia et sub jugum libertatem nostram militantia, despiciit, provocat, frangit. Epist. 88.
83. Fortitudo est munitimum humana imbecillitatis inexpugnabile: quod qui circumdedit sibi, securus in hac vite obsidione perseverat. Epist. 113.
84. Satis natura homini dedit roboris, si ullo utamur, si vires nostras colligamus, ac lotas pro nobis, certe non contra nos conciliamus. Epist. 116.
- Vide etiam tit. *Desertio Dei*, sent. 72; *Fermitas*, sent. 2; *Injuria*, sent. 100; *Ira Dei*, sent. 24; *Militia*, sent. 35; *Probatio*, sent. 22; *Tribulatio*, sent. 32; *Virtutes Cardinales*, per totum; *Virtutum connexio in genere*, sent. 5, 39.

FORTUNA.

Definitio. Fortuna est duarum una incidentium causarum concursus, quae ab electione ortum habentes aliud quiddam quam quod natura comparatum est, efficiunt. Lib. 2, de *Fide orthod.*, cap. 25.

Fortuna est accidentium rerum subitus atque inopinatus eventus. De *Divinis insti.* lib. 4, de *Falsa sapientia*, cap. 25.

Fortuna est motus ex obscuro ad obscurum, causas felices aut infelices successus. *Syrzygia*, 6, de *Definitione*.

SENTENTIA PATRUM.

1. Nullus est tam compositae felicitatis, qui non aliqua ex parte cum sua fortuna rixetur. Part. 1, tit. 8, cap. 6, § 1.

2. Bona fortuna sine amicis conservari non possunt, quia fortuna quanto est major, tanto est minus secunda. Part. 2, tit. 8, de *Invidia*, cap. 5, § 3.
3. Fortuna quanto est major, tanto est minus secunda, quia plures habet insidiatores. *Ibid.*
4. Fortuna quae dicitur bona sine ullo examine meritorum fortuitu accidit hominibus et bonis et malis, unde etiam fortuna nominatur. Lib. 4, de *Civili Dei*, cap. 18.
5. Divinum animum mortalibus inhaerentem, nequaquam sapientia potius accipit, nisi fortuna perducit. Lib. 1, contra *Academ.*, cap. 4.
6. Nulla mihi videtur prospera fortuna, nisi quae otium philosophandi dat. *Ibid.*, lib. 2, cap. 2.
7. A causis fortuitis fortuna nomen accepit. Lib. 5, de *Civili Dei*, cap. 18.
8. Ultimusque fortuna, prospera scilicet et adversa, dispensator est Christus. Serm. 2, *Fer. 2*, post *Dom. 1*, *Quadr.*, art. 2, cap. 1.
9. Existimatio plurimorum non rerum merita, sed fortuna spectat eventum. Lib. 1, de *Consolat. philos.*, prosa 4.
10. Fortuna calamitosos fugiens facit: quid est aliud fugax, quam futura quoddam calamitatis indicium? *Ibid.*, lib. 2, prosa 4.
11. Equo animo toleres oportet, quidquid intra fortunae aleam geritur, cum semel iugo ejus colla submiseris. *Ibid.*
12. Etsi rara est fortuitis manendi fides, ultimi tamen vite dies, mors quaedam fortuna est, etiam manentis. *Ibid.*
13. In omni adversitate fortunae, infelicissimum genus est infortunium, fuisse felicem. *Ibid.*, lib. 2, prosa 4.
14. Nemo facile cum fortunae suae conditione concordat, inest enim singulis quod inexpertus ignoret, expertus exhorreat. *Ibid.*
15. Nihil est miserum in fortuna, nisi cum putet: contraque beata sors, omnis est equanimitate tolerantis. *Ibid.*
16. In his fortuitis rebus, beatitudo constare non potest. *Ibid.*
17. In fortuna nihil expetendum, nihil naturae bonitatis inesse manifestum est: quae nec se bonis semper adiungit, et bonos, quibus fuerit adiuncta, non efficit. *Ibid.*, lib. 2, prosa 6.
18. Numquam tua faciet esse fortuna quae natura rerum a te fecit aliena. *Ibid.*, lib. 2, prosa 5.
19. Si quod naturae satis est, replere indigentiam velis, nihil est quod fortunae affluentiam petas. *Ibid.*
20. Plus hominibus reor adversam, quam prosperam prodesse fortunam. *Ibid.*, lib. 2, prosa 8.

21. Cum omnis fortuna vel iucunda, vel aspera, tum remunerandi exercebros bonos, tum puniendi corrigendique improbos causa deferatur: patet quod omnis bona est, quam vel justum constat esse, vel utilem. *Ibid.*, lib. 4, prosa 7.
22. Felix fortuna a vero bono devios blanditiis trahit, adversa plerumque ad vera bona reducens, unco retrahit. *Ibid.*, lib. 2, prosa 8.
23. Vir sapiens moleste ferre non debet, quoties in fortunae certamen adducitur: sicut virum fortem non decet indignari, quoties increpuit bellicus tumultus. *Ibid.*
24. Omnis fortuna, quae videtur aspera, aut exercet, aut corrigit. *Ibid.*
25. Nec in prosperis est gaudendum, nec in adversis est desperandum: quia cum fortuna rota stare non possit, saepe qui imus est, ascendit: et qui summus est, usque ad ima descendit. Unde versus:
- Glorior elatus, descendo mortificatus.
Infirmus ecce premor, rursus ad astra vehor.
- Serm. 2, *S. Barthol.*
26. Ubi fortuna majores, ibi superbia. Super S. CYRILLUS ALEX.
27. Iusti et fortis viri est, nec adversis frangi, nec prosperis sublevari, sed in utroque esse moderatum. Super *Joel*, cap. 1, super illud: *Residuum crucae*.
28. Arridentis fortunae non nimium credas, in adversis fiduciam non amittas, et quidquid finem habiturum est, sive bonum sit, sive malum, neque despicias. Lib. 3, de *Arca Noe, Morali*, cap. 10.
29. Quamvis omnis fortuna sit timenda, tamen magis timenda est prospera, quam adversa: quia haec quidem sciendo erudit, illa autem blandiendo seducit: haec illuminat hominem, illa caecat: ista mentis oculos aperit, illa claudit. Lib. 2, *Contemplat. de Vera patient.*
30. Proh dolor! secundum fortunam existimatur persona: cum potius secundum personam astimanda sit fortuna. Lib. 1, de *Contemptu mundi*, cap. 14.
31. Subito cum non suspicatur, infortunium accidit, calamitas irruit, morbus invadit, mors intercedit, quam nullus evadit. *Ibid.*, cap. 25.
32. Fortuna moderate adversa, securior est regulariter, et optabilior, quam multum prospera. Serm. 2, de *Omnibus sanctis*, verbo *Fuge*, considerat. 3.
33. Fortuna omnis bona est, et saepe plus adversa, quam prospera prodest. Lib. 3, de *Consolat. theol.*, prosa 4, part. 3.
34. Venit interdum fortuna mala citius, quam petatur. Serm. de *Quaerendo Domino*.

S. BONAV.

S. CYRILLUS ALEX.

S. HIERON.

HUGO A. S. VICTORE.

IDIOTA.

S. INNOC. III.

JOAN. GEES.

- JOAN. SAR. 35. Non amari potest ab aliquo, quem mala fortuna premit. Lib. 5, de *Nugis curial.*, cap. 17.
36. Fortuna hominis miserrima est, cui non invidetur. *Ibid.*, lib. 7, cap. 24.
- JOAN. TALIT. 37. Saepe fortuna videtur in principio prospera nuntiare, sed medium et finem multis replet adversitatibus. In cap. 4, *Regule S. Bened.*, verbo *Per diem.*
- PETR. CELL. 38. Fortuna si utrinque et undique versata discutiatur, plus meroris, et minus laetitiae refert. Lib. 2, epist. 2, ad *Hugon. abbat. cluniacens.*
39. Fortuna non subjacet humano arbitrio, frequenter tamen eludit sollicitudinem nostram, et elidit intentionem. *Ibid.*, lib. 7, epist. 11.
- PHILO. JUD. 40. Nihil fortuna mutabilis, susque deque versante rerum humanarum aleam: adeo ut sana saepe dies alium affligat, extollat alium. Lib. 1, *De Vita Mosis.*
41. Fortuna postquam populosam aliquam gentem inundavit magnis felicitatibus, flexu averso ne guttam quidem sinit reliquam, delectis etiam vestigiis opulentiae pristinae. Lib. *Quod Deus sit immutabilis.*
42. Aneeps est fortuna, rebus humanis tanquam in statera pendendibus, et inaequali pondere nunc huc, nunc illic vergentibus. Lib. de *Joseph.*
- S. SYNESSUS. 43. Non quemadmodum homini secundus fortuna successus adventit, ita sine labore ac sollicitudine conservatur. *De Regno ad Arcadium imperat.*
44. Mediocris domus magnitudinem calamitatis non capit, neque infortuniorum gravitati mendicorum vita obnoxia est: qui vero lautiore utitur successu, is in periculis et altera fortunae conditione esse solet illustris. *Ibid.*
45. Fortuna virtutis causa esse nequit. *Ibid.*
46. Medio in itinere fortuna gradum referre a solet. *Ibid.*
- SENTENTIAE PAGANORUM.
- ARISTOTEL. 47. Fortuna indefinita causa esse videtur, et immanifesta homini, atque aliquo modo nihil a fortuna videbitur proficisci. Lib. 2 *Physic.*, cap. 5, text. 53.
48. Fortuna caeca est, discernere enim sibi, atque seligere quod melius, non potest. Sect. 29, *Problem.*, quaest. 8.
49. Id quod maximum atque pulcherrimum est fortunae adscribere, absurdum videtur. Lib. 4 *Ethic.*, ad *Nicomach.*, cap. 9.
50. Fortunam sequi nullo modo est rectum: non est enim in ipsa bene vel male vivere suum. *Ibid.*, cap. 10.
51. Externorum quidem bonorum causa est, fortuna, et casus: at justus et temperatus nemo

- a fortuna est, neque per fortunam. Lib. 7 *Polit.*, cap. 1.
52. Fortunae prosperae fructus, et otium cum pace, petulantes. *Ibid.*, cap. 15.
53. Fortunae prosperae facile est reperire participes, adversae vero participes esse renuunt. Lib. 2 *Oeconomic.*, cap. 1.
54. Fortuna in eis esse dicitur, ubi neque mens ulla, neque recta ratio est: idcirco ubi mens plurima, ac ratio, ibi fortuna minima: ubi plurima fortuna, ibi mens perexigua. Lib. 2 *Magnor. moral.*, cap. 8.
55. Fortuna et prosperitas est in his, quae in nobis non sunt: neque eorum, quorum ipsi sumus domini, quaeque possumus efficere. *Ibid.*
56. Secunda fortuna est, cum omnis, vel plurima, vel maxima bona eorum, quorum ipsa fortuna est, forte eveniant, atque permaneant. Lib. 1, *Rhetor.*, cap. 5.
57. Fortuna saepe sese identidem convertens, atque in orbem volvens eosdem homines ferit. Lib. 1 *Moral.*, cap. 10.
58. Indignum atque iniquum est, fortunae varietatem et mobilitatem sequi. *Ibid.*
59. Fortuna cum favet, quid amicus est opus? *Ibid.*, lib. 9, cap. 9.
60. Noli successus indignos ferre moleste: Indulget fortuna malis, ut laedere possit. Lib. 2, *Distich.*, metr. 53.
61. Difficile est plurimum virtutem revereri, qui semper secunda fortuna sit usus. Lib. 4, *de Arte Rhetor. ad Herenn.*
62. Omnia praeter virtutem subjecta sunt fortunae dominationi. *Ibid.*
63. Ei non multum potest obesse fortuna, qui sibi firmissus in virtute, quam in casu praesidium collocavit. *Prosec.*
64. Nam si quis spei non multum collocarit in fortunae casu, quid est quod ei magnopere casus obesse possit?
65. Quod si in eos plurimum fortuna potest, qui suas rationes omnes in casum contulerunt, non sunt omnia committenda fortuna, ne nimis magnam in nos habeat dominationem. *Ibid.*
66. Nosce te esse hominem, fer manus te fortunam. *Ibid.*
67. Fortunam laudare, stultitia est: viluperare superbia. Lib. 2, *de Invent. rhetor.*
68. O fallacem hominum spem, fragilemque fortunam! que in medio spatio saepe frangitur et corrumpit et ante in ipso cursu obruitur, quam portum conspiciere possit! Lib. 3, *de Oratore*, num. 7.
69. Plus tibi virtus tua dedit, quam fortuna abstulit. Lib. 5, epist. 18, ad *Fabian.*

70. Ea natura rerum est, et is temporum cursus; ut nulli possit fortuna esse diuturna. Lib. 6, epist. 5, ad *Caelian.*
71. Nihil est tam contrarium rationi, et constantiae, quam fortuna. Lib. *de Divinat.*, num. 18.
72. Multo firmiter est et constantior natura, quam fortuna. Lib. 1 *Offic.*
73. Non solum ipsa fortuna caeca est, sed eo, etiam plerumque caecos efficit, quos complexa est. *De Amicit.*
74. Cui spes omnis et ratio et cogitatio pendet ex fortuna, huic nihil potest esse certi, nihilque quod exploratum habeat permansurum sibi, ne unum quidem diem. *De Paradox.*, cap. 2.
75. Injuriae fortunae, quae ferre nequeas, diffugiendo relinquis. Lib. 5 *Tuscul. quest.*
76. Fortuna cum blanditur, ad captandum venit. In suis *Sent.* sent. 121.
77. Fortunam citius reperias, quam retineas. *Ibid.*, sent. 122.
78. Fortuna nimium cui favet, stultum facit. *Ibid.*, sent. 126.
79. Fortuna vitrea est, quae cum splendet, frangitur. *Ibid.*, sent. 114.
80. Levis est fortuna, cito repositi quae dedit. *Ibid.*, sent. 213.
81. Miserrima est fortuna, quae inimico caret. *Ibid.*, sent. 225.
82. Male geritur, quidquid geritur fortunae fide. *Ibid.*, sent. 230.
83. Nulla tam bona est fortuna, de qua nil possis queri. *Ibid.*, sent. 258.
84. Si fortuna jurat, caveto tolli: si fortuna tonat, caveto mergi. In *Dictis. Sapient. ex Ausonio*, diet. 6.
- PLINIUS II. 85. Habet hoc primum magna fortuna, quod nihil lectum, nihil occultum esse patitur. In *Panegy. de Trajano Augusto*.
- SENECA. 86. Sine potius rerum naturam, quam fortunam tuam dedecere. Lib. *Suasor.*, suavor. 1.
87. Fortunae est lex, prestare quae exegeris: mutabilis est casus, dederunt victis terga virotes: et quos provererat fortuna, destituit. Lib. 1 *Controvers.*, controvers. 1.
88. Ludit de suis fortuna muneribus; et quae dedit aufert: et quae abstulit reddit. Nec unquam tutius est illam reperiri, quam cum locum injuriae non habet. Lib. 5, *Declamat.*, cap. 1.
89. Quid est indignius, quam florere quosdam, et eos indulgentiae fortunae abati, quibus potest satis mala inveniri fortuna? Lib. *de Divina provid.*, cap. 16.
90. Latiores videbis, quos nunquam fortuna respexit, quam quos deseruit. *De Tranquillit. animi*, cap. 8.
91. Omnes cum fortuna copulati sumus: aliorum aurea catena est et laxa, aliorum aerea et sordida. *Ibid.*, cap. 10.
92. Cavis potest accidere, quod cuiquam potest. *Ibid.*, cap. 11.
93. Scito omnem conditionem fortunae versabilem esse: et quidquid in ullum incurrit, posse in te quoque incurere. *Ibid.*
94. Qui multa agit, saepe fortunae potestatem sui facit. *Ibid.*, cap. 13.
95. Nihil eripit fortuna, nisi quod dedit: virtutem autem non dat, ideo nec detrahit. *De Constantia sapient.*, cap. 5.
96. Vicit fortuna tua fortunam meam: sed quod ad res meas pertinet, mecum sunt, mecum erunt. *Ibid.*, cap. 6.
97. Ut nihil extra lacestat, aut quatiat, in seipsa fortuna ruit. *De Brevit. vitae*, cap. 4.
98. Magna servitus est, magna fortuna. *De Consolat. ad Polybium*, cap. 6.
99. Crede mihi, is beator est, cui fortuna supervacua est; quam is, cui parta est. *Ibid.*, cap. 28.
100. Secunda sapientem non evehat, nec adversa demittunt. *De Consolat. ad Helviam*, cap. 5.
101. Nunquam ego fortunae credidi, etiamsi videretur pacem habere. *Ibid.*
102. Neminem adversa fortuna comminuit, nisi quem secunda decepit. *Ibid.*
103. Quiddam dat fortuna, corrumpit. Lib. 2, *de Benef.*, cap. 3.
104. Ita fato placuit, nullius rei eodem semper loco stare fortunam. *De Consolat. ad Helviam*.
105. Munera ista fortunae putatis? insidiae sunt. Epist. 8.
106. Non est tuum, fortuna quod fecit tuum: dari bonum quod potuit, auferri potest. Epist. 8.
107. In mores fortuna jus non habet. Epist. 36.
108. Ego cogitem in eo qui vivit omnia posse fortunam; potius quam cogitem in eo, qui scit mori, nihil posse fortunam. Epist. 70.
109. Quisquis se multum fortuitis dedit, ingentem sibi materiam perturbations, et inexplicabilem iecit. Epist. 74.
110. Hanc imaginem animo tuo propone, ludos facere fortunam, et in hunc mortalium certum honores, divitias, gratiam excutere. *Ibid.*
111. Tene hoc mordicus, adversis non succumbere, letis non credere, omnem fortunae licentiam irridere. Epist. 78.
112. Illustrat fortuna, dum vexat. Epist. 79.
113. Nihil est eo locupletius, qui quod donet fortuna, non invenit. Epist. 81.
114. Non habet, ut putamus, fortuna longas

manns, neminem occupat, nisi hærentem sibi. Epist. 82.

115. Quid quod non fortuna cum voluit, et florentissimo detrahat? quod non eo magis aggrediat, et quatit, quo speciosius fulget? quid illi arduum, quidve difficile est? non una semper, ne tota quidem occurrit. Epist. 94.

116. Scias nihil inausum esse fortuna, adversus imperia illam idem habere juris, quod adversus imperantes, adversus urbes idem posse, quod adversus homines. Epist. 91.

117. Multos fortuna liberat pona, metu neminem. Epist. 97.

118. Omnia, quæ fortuna introitur, ita fructifera ac jucunda fiunt, si quis habens illa, se quoque habet, nec in rerum suarum potestate est. Epist. 98.

119. Errant, qui aut boni aliquid nobis, aut mali iudicant tribuere fortunam: materiam dat honorum ac malorum, et initia rerum apud nos in malum bonumve exiurarum. *Ibid.*

120. Non est quod unquam fortuna armis putes esse te tutum. Epist. 113.

121. Quid tam volabile est, quam fortuitorum expectatio? *De Beata vita*, cap. 15.

122. Aberrare a fortuna tua non potes, obsidet te. In *Proverb. alphabetice positis*.

123. Magnam fortunam, magnus animus decet. *Ibid.*

Vide etiam tit. *Amicitia in genere*, sent. 354; *Cadre*, sent. 100; *Gratiarum actio*, sent. 11; *Monasterium*, sent. 49; *Prosperitas*, sent. 107.

FORUM.

HUGOCARD. *Etymologia*. Forum dicitur locus in quo jura dicantur, sic dictum a Foroneo, qui primus instituit hujusmodi locum. *Prose*.
Improprie autem, est locus publicus civitatis, in quo mercimonia ad communem utilitatem exponuntur. Super *Lucam*, cap. vii.

SENTENTIE PATRUM.

S. AMBROS. 1. In foro sunt lites, in foro iniquitas, in foro inane otium, in foro obtrectatio, in foro fraus atque perfidia. Lib. 1, de *Virginibus*.

S. ANTONIUS DE PADUA. 2. Difficile lupi a cadavere, formice a grano, a melle musca, meretricis a prostibulo, mercatoris a foro separantur. *Serm. Dom. infra octav. Nativit. Domini*.

S. BASILIUS MAGNUS. 3. Fori stabilimentum jejuniu[m] est. *Conc. 4, de Jejun.*

V. BEDA. 4. Non vivas aliter in solitudine, aliter in foro. In suis *Proc.*, verbo *Non*.

S. BONAV. 5. Nemo ad forum purgatorii admittitur, qui

forum Ecclesie contempnit. Super lib. 4, *Sent.*, dist. 17, part. 1, art. 2, quest. 4.

6. Magna abusio est, habere os in choro, et cor in foro. In *Regula novit.*, cap. 1.

7. Tu talis in foro esto, qualis et in Ecclesia. *De Panit.*

8. Fuge forum, ut nec patiaris, nec facias fraudem. Homil. 34, super *Math. Oper. imperf.*

9. Prima laus est christiano alienum esse a foro, nullamque causam habere cum illo: quia si in foro permanseris, quod habes, perdes. *Ibid.*

10. Forum et prætoria publica homines reddunt impudentes. Homil. 8, super *Acta Apost.*

11. Multa homines, qui in foro versantur, contrahunt mala: vel inimicus irritat, vel iudex aliquid parum decorum facere compellit, vel amici offenditur, et alia. *Serm. 3, de Verbis Apost., Habentes eundem spiritum.*

12. In foro, quæso, consistas, percontare eos qui ultra citroque commeat, neminem videbis ad spirituum negotium, sed omnes ad carnalia festinantes. Homil. 8, super 1, *Cor.*

SENTENTIE PAGANORUM.

13. Nihil illo videtur turpius, qui magnam vite partem in foro detriverit, atque consumpserit. *PLATO*, *Syzygia 4*, lib. 3, de *Republ.*

14. Quicumque aliquid in foro adulterat, is mentitur et decipit. *Syzygia 4*, lib. 44, de *Legibus*.

15. A foro et publico recedendum est, si prodesse velis et singulis et universis, ingenio, voce, consilio. *De Tranquill. Animi*, cap. 3.

16. Periculosum, etiam ingressu, forum est. *Ibid.*

FRATERNITAS.

Etymologia. Fratrnitas dicitur, quasi fratrum unitas.

Frater idem est, quod ferens alterum, unde quasi nomen est amoris. Super *Epist. B. Jacobi*, cap. 1.

Definitio. Fratrnitas est propinquitas alicujus legitime et ex eodem patre et matre nasentis, cum naturalibus filiis constituta.

SENTENTIE PATRUM.

1. Acquiri filium, qui fratrem acquiri amore. *S. AMBROS.*, *Habetur apud Bedam*, in *Scintillis*, cap. 3.

2. Mutua fratris tribus ob nature affinitatem specula sunt, invicemque similitudine referunt.

3. Nullo modo poterunt separari, quos divina charitas sociavit. In *Regula prima ad clericos*.

4. Sanguinis fratrnitas similitudinem tantum corporis refert, Christi autem fratrnitas unitatem cordis animeque demonstrat. *Prose*.

5. Melior est fratrnitate sanguinis, Christi fratrnitas: quoniam interdum illa sibi inimica est; Christi autem fratrnitas sine intermissione pacificæst. *De Verbis Apostoli*, serm. 25.

6. Vere frater ille est, qui tam corpore quam unanimitate germanus est. *Prose*.

7. Vere frater ille est, cujus idem spiritus et voluntas in fratre est. *Ibid.*

8. Modo abundat iniquitas, et refrigescit charitas fratrnitatis, qua prius Christi amore fervebat. *Prose*.

9. Tanta sub Apostolis fratrnitatis dilectio fuit, ut tunc in conventu suo non inveniretur indigentia. *Ibid.*

10. Per iram homicidii, fratrnitas perit. *Serm. 2, in Sabbato post 3. Dom. Quadr.*

11. Concordia fratrum voluntas Dei est, jucunditas Christi, perfectio sanctitatis, justitie regula, materia doctrine, morum custodia, atque in rebus omnium laudabilis disciplina. *Serm. Dom. Rogationum*.

12. Tenent se profunde pacis nexibus colligata fratrnitas, et salutari vinculo charitatis mutua se dilectione constringat; quia dilectio magnanimum facit. *Ibid.*

13. O quam bonum, o quam jucundum, o quam divinum est habitare fratres in unum, ut unum sit cor, una voluntas, una omnium anima, et una forma vivendi. *Serm. 2, ad Fratr. in sermo.*

14. Qui societatem fratrnitatis aliqua discordie peste commaculant, Christum produnt ut Judas. Lib. 2, super *Marc.*, cap. 14, in illud: *Pro miserunt et pecuniam*.

15. Omnis in vobis, qui fratrnas infirmitates tam corporum, quam animorum non solum patienter supportat, sed insuper si licet, et si valet, jurat obsequiis, confortat alloquiis, consiliis informat, hic est fratrum amator. *Serm. 12, super Cant.*

16. Amor fratrnus, et charitas, totius boni fastigium tenet. *Epist. 1.*

17. Qui fratrem suum paululum ab aliquo contristatum, non tantum solatii prorecta manu sublevat, sed magis titubantem, sicut parietem inclinatam, multiloquiorum impulsu adjuvat ad ruinam; et pro disciplina ratione correptum per sinistra consilia sic incitat, ut illudat, sic armat ut perimat, ille pessimus est frater. *Homil. 7, ad Monach.*

18. Singularis fratrum concordia, in magnorum potissimum filiis, tam rara solet inveniri, ut non immerito cecinerit Poeta: Fratrum quoque gratia rara est. In *Annotat. super 1. Job*.

19. Nullus frater est puro nomine appellandus, sed proprio nomini apponendum est semper reli-

giose pronominatio[n]is insigne. In *Speculo discip.*, part. 1, cap. 6.

20. Quadruplicem fratrem habemus: Christum, angelum, hominem, diabolum: Christum, cui reconciliamur penitendo; angelum cui reconciliamur acquiescendo; hominem cui reconciliamur indulgendo; diabolum, cui nunquam reconciliari debemus. Frater noster Christus est: tu trepidas ad Christum accedere, frater tuus est, et caro tua. Frater noster Angelus est: quia homo angelum, Tobias Raphaelem fratrem appellat. Frater noster homo est: O christiani, quare non invicem diligitis, qui de eodem patre, et de eodem sanguine estis? omnes enim fratres sumus, unitis patris potestate, et sanguine redempti. Frater noster diabolus est, quia Creatorem unum patrem habemus; sed iniquissimus ille diabolus frater est. *Serm. 4, Dom. 5, post Pent.*

21. Non est fratrnus amor, nisi mutuis se prevenient obsequiis. Super *Epist. ad Rom.*, cap. 12.

22. Indicium fratrnæ amicitie, est omnia possidere, et nihil proprium habere. Super *Acta Apost.*, cap. 11.

23. Cum in fraterna dilectione unum cor, unus sit animus, sicut in alterius prosperis mens lætatur, ita in adversis affligitur: qui in utroque particeps esse lege charitatis astringitur. Lib. 9, in *Registro*, indict. 4, cap. 54, epist. 54, ad *Aregium episc. Gallie*.

24. Fratrnitatis unanimitas veluti urbs inexpugnabilis, hostium non patet insidiis. *Serm. 4, Dom. 6 post Pent.*

25. Quatuor modis in Scripturis divinis fratres dicuntur: natura, gente, cognatione, affectu. *Prose*.

26. Affectus in duo scinditur, in spirituale et in commune; in spirituale, quia omnes christiani, fratres vocantur: in commune, quia omnes homines ex uno patre nati, pari germanitate inter se conjunguntur. *Epist. 1, adversus Helvidium*.

27. Quidquid separat inter fratres, infernus dicendus est. In *Regula monachorum*.

28. Fratres se invicem adjuvant auxilio, consilio, consolatione, oratione, subsidio. Super 11, *Cor.*

29. Non sunt deserenda fratrum consortia, ut perfectio conquiritur, sed patientia jugiter excollenda. Lib. 9, de *Cenob. inst.*, cap. 7.

30. Unum genus est insolubile fratrnitatis, quod nec commendationis gratia, nec officii, vel munerum magnitudine contractusque cujusquam ratio, vel nature necessitas jungit, sed sola similitudo virtutum. *Prose*.

31. Hec est, quæ in nullis unquam casibus scinditur, quam non solum dissociare vel delere,

GLOSS. INT.

S. GREGOR. MAGNUS.

HAYMO.

S. HIERON.

HUGOCARD.

JOAN. CASS.

locorum, vel temporum intervalla non prævalent, sed ne mors quidem ipsa divellit.

32. Hæc est vera et indrumpit dilectio, quæ gemina amicorum perfectione ac virtute concrevit.

33. Cujus semel ininitum fœdus, nec desideriorum varietas, nec contentiosa dirumpet contrarietas voluntatum.

34. Hæc est amicitia fida indissolubisque conjunctio, quæ sola virtutum paritate federatur.

35. In his tantum indrumpit potest dilectio permanere, in quibus unum propositum ac voluntas, unum velle ac nolle consistit.

36. Nihil prodest, si moribus ac proposito dissidentes una habitatio jugantur: nec obest paritè virtute fundatis per locorum intervalla disjungi.

37. Apud Deum namque morum cohabitatio, non locorum unita fratres habitatio conjungit: nec potest nunquam pacis integritas custodiri, ubi voluntatum diversitas invenitur. Collat. 16, *Abbat. Joseph.* cap. 3.

38. Injustum atque impium est, si post abrenuntiatam mundi, et omnium quæ in eo sunt vanitatem, pretiosissimæ fratris dilectionis suppellex vilissima præferatur. *Ibid.*, cap. 6.

39. Qua ratione aliquid, quod frater mostificetur, admittet, qui nil bono pacis judicat esse pretiosius? *Ibid.*

40. Quomodo poterit vel tenuem contra fratrem retinere tristitiam, qui se credit quotidie, imo continuo, ab hoc sæculo migraturum? *Ibid.*

41. Quemadmodum carnales et imbecilles fratres ob vilem terrenamque substantiam, cito inimicus ille disjungit; ita etiam inter spirituales signit pro intellectuum diversitate discordiam. *Ibid.*, cap. 8.

42. Divortia inter unanimes fratres, hostis invidus ac malignus interserit. *Ibid.*

S. JOANNES CHRYSOST.

43. Cura fratrum, summa vitæ christianæ est: hoc signo noscitur, quis an christianus sit: hoc maximum indicium est fidei, hæc est germana caritas. Homil. de *Habenda cura salutis proximi.*

44. Ubi conventus fratrum et germanæ charitatis vinculum, ibi est festa celebritas. Homil. 5, de *Fide Annæ.*

45. Fratrenitas separata a semetipsa consumitur. Homil. 26, super *Math. Oper. imperf.*

46. Qui fratribus suis non invidet, qui super hereditate non certat, qui propter lucrum non rumpit fratrenitatis affectum, nihil ei minuitur de hereditate. *Ibid.*, homil. 33.

47. Nemo adversarium fratri, familiarem sibi

arrogat, nisi qui germanitatis jura violare desideret. Sermon. 1, de *Martyrib.*

48. Frater, qui a fratre adjuratur, est sicut civitas fortis: et magis tanto vinculo charitatis inter se juncti, omnibus demonum resistunt insidiis. Homil. in *Dictum Apost. Sive oratione.*

49. Quidquid in fratrem feceris, in Dominum tuum pertingit: et quasi ipse bene abs te affectus esset, ita tibi mercedem rependet. Sermon. 21, super *Epist. ad Rom.*

50. Fratris contemptus, fortissimus est diaboli laqueus. *Ibid.*, serm. 27, in *Moral.*

51. Si fratrem despicias, te ipsum neglexisti. Homil. 7, super II *Timoth.*

52. Quid est quod facit fratrenitatem, nisi lavacrum regenerationis, quod facit posse vocari Deum, Patrem? proinde qui catechumenus est, etiam si monachus sit, non est frater: qui vero fidelis est, etiam si secularis sit, frater est. Homil. 25, super *Epist. ad Hebr.*, in *Moral.*

53. Pulchrum ornamentum est, dilectio fratrenitatis. In cap. 4, *Regule S. Bened.*, verbo *Secundum.*

54. Hæc vera est fratrenitas, ut major honore, et inferior habeatur sincera dilectione. *Ibid.*, verbo *Seniores.*

55. Sine pace et concordia fratrenitatis, nihil prodest maceratio carnis. Homil. 3, ad *Monach.*

56. Attende tibi ipsi, cavens ne improbitas a fratre te segregans: non in fratre, sed in teipso inveniat. Centur. 4, de *Charit.*, cap. 19.

57. Vere frater ille est, qui tam corpore, quam unanimitate germanus est. *Prosec.*

58. Verus, inquam, frater est, cujus idem spiritus et voluntas in fratre est.

59. Major est fratrenitas Christi, quam sanguinis: sanguinis enim fratrenitas similitudinem tantummodo corporis refert: Christi autem fratrenitas, unanimitem cordis animeque demonstrat.

60. Melior est fratrenitas Christi, quam sanguinis fratrenitas interdu sibi inimica est, Christi autem fratrenitas semper pacifica est.

61. Illa inter se communia cum emulacione dividit, hæc etiam propria cum gratulatione communicat.

62. Illa in consortio despicit sæpe germanum, hæc assumit frequenter alienum. Homil. 1, de *Avarit.*

63. Fratris invidus animus gratus esse non potest patri: et paternæ largitatis memor non est, qui est fratrem immemor charitatis. Sermon. 4, de *Prodiço.*

JOAN. TRITUM.

ANTISTHEN. PHILOSOPH.

ARISTOTEL.

VALERIUS MAXIMUS.

S. MAXIMUS MART.

S. MAXIMUS EP. TAUINUM.

HUGO A S. VICTORE.

JOAN. GENS.

S. ANTONIN.

S. PETRUS CHERYS.

SENTENTIE PATRUM.

64. Frater est in febre, cum lædit: est infidus proximo, cum delinquit, est sui nescius, est humanitatis extraneus. *Prosec.*

65. Huic, qui per compassionem non subvenit, hunc qui per patientiam non curat, non per veniam sanat, sanus non est, sed ægrota, infrimatur, viscera non habet.

66. Furit frater, adscribe segritudini, tu illum adjuva ut frater: adscribe tu, quod sic geritur, febrî, et fratri non poteris imputare commissum. *Ibid.*, serm. cxxxix.

67. Nihil fraterna concordia jucundius. Super *Psalm.* cxxxix, vers. 1.

68. Fratrenitas ex amicitia nobilior, notiorque evadit, quam ex sanguinitate. Super *Epist. ad Rom.*, cap. xii, in illud: *Fraterna charitat.*

69. Ubi fratrum concordia, ibi dulcis melodia. In *Hortulo rosarum*, cap. 16, sect. 2.

70. Qui fratri indigentibus subvenit, Jesum per manum retinet. *Ibid.*, cap. 17.

SENTENTIE PAGANORUM.

71. Fratrum concordia quovis muro tutior. In *Antisthen. Philosoph.* *Sent.*

72. Fratrum societas, similis est censu potestati: sunt enim pares, et omnes æquales. Lib. 8, *Ethic. ad Nicomach.*, cap. 10.

73. Fratreno charitatis æquo animo, et libenter fratri edit. Lib. 5 *Dictor. memorabil.*, cap. 6.

Vide etiam tit. *Amor Dei*, sent. 157. 158; *Maledictio*, sentent. 88; *Pax*, sentent. 61; *Zelus*, sentent. 57.

CASSIODOR. *Etymologia.* Fraus dicitur quasi fracta fides. Super *Psalm.* lxxvii, vers. 33.

S. ANSELM. *Definitio.* Dolus est occulta malitia blandis sermonibus adorna, cum aliud sonat in ore, et aliud latet in corde. Super *Epist. ad Rom.* cap. i, in illud: *Dolo malignitate.*

S. BONAV. Fraus est voluntas profectum proximi decipiens propter terrenum emolumentum. Part. 1, *Cenitiloquii*, sect. 22.

HUGO A S. VICTORE. Fraus est per quam familiaris rei, inopina vel malitia causa, clandestina surreptione consulitur. De *Fruet. carnis et spirit.*, cap. 8.

JOAN. GENS. Fraus est vitium intellectuale, inclinans hominem invenire media sophistica ad inferendum proximo injuriam nocumentum. Part. 4, in *Descript. terminorum*, cap. *Virtus.*

S. ANTONIN. *Differentia.* Differentia est inter dolum et fraudem: dolum enim fit per verba et facta deceptoris, fraus autem proprie per facta. Part. 2, tit. 1, cap. 17, § 2.

1. Omne quod fraude compositum est, caret merito simplicitatis. Lib. 3 *Offic.*, cap. 9.

2. Turpis est omnis fraus, etiam in rebus vilibus: execrabilis est elatere fallacia, et fraudulenta mensura. *Ibid.*, cap. 9.

3. Per fraudes et scelera ad divitias honoresque pervenitur. Super *Psalm.* ix.

4. In fraude dolositas, in simulatione, in seductione est. Super *Psalm.* liv.

5. Tu desiderio tuo facis locum diabolo. Ecce enim diabolus propositum lucrum, et invitavit ad fraudem: lucrum habere non potes, nisi fraudem feceris; sed lucrum esca est, fraus laqueus. Sic attende escam ut videas et laqueum, quia lucrum non potes adipisci, nisi fraudem feceris, fraudem autem si feceris, capieris. Super *Psalm.* cxxxix, vers. 9.

6. Melius est pauperem et sufficientem esse, nullique ex dato placere, quam aliquem ledere fraude. De *Conflictu vitiorum et virt.*, cap. 18.

7. Fraus res est contraria omni christiano. De *Substant.*

8. Non tam culpandus est ille, qui negligenter obreptum est, quam hic exacerandus, qui fraudulenter obrepsit. Epist. 68, ad *Clerum et plebem Hispania.*

9. Dolus est occultus gladius. Super *Levit.*, cap. xix.

10. Ad sumendam justam de inimicis ultionem, sæpe doli sunt probati. Super *Lib. Judic.*, cap. 4.

11. Fraude acquisita pecunia, anime damnata, non lucrum addit: imo plus damni est in anima, quam lucri in aëre. Super *Prov.*, cap. xii.

12. Qui Deum quasi semper præsentem pertimescit, neminem fraudare intendit. Super *Ecclasiastic.*, cap. xxxix.

13. Dolus in ore quanto apud homines prudentius calet, tanto apud Deum stultius desipit. Lib. 2 *Moral.* cap. 24, super illud I, *Petr.* n: *Nec dolus inventus est in ore ejus.*

14. Fraudibus ii omnes patent, qui ad voluptatem propensi sunt. Hab. apud D. *Joan. Damasc.* lib. 1, *Parall.*, cap. 27.

15. Turpe tibi est hostem doli ferire, non viribus. Epist. 2, ad *Pammach.*

16. Nihil ita a christiano repellendum est, quam fraus et dolus. Epist. 22, ad *Rufin.*

17. Fraus fit tribus modis: cum tacita hominum gratia, vel favoris aura, vel commodum aliquod temporale desideratur. Super *Job*, cap. ix.

18. Majus damnatum, et majorem fraudem

S. ANDREAS.

S. AUGUST.

V. BEDA.

S. CYPRIAN.

GLOSS. ORD.

S. GREGOR. MAGNUS.

S. GREGOR. NAZ.

S. HIERON.

HUGO CARD.

- in se patitur, qui aliis fraudem facit. Super *Prov.*, cap. XII.
- S. JOHANNES CHRYSOST. 19. In omni actu carnali diabolus fraudem facere potest, in sola conscientia non potest fieri dolus. Homil. 13, super *Math. Oper. imperfect.*
20. Fraus quovis latrocinio peior est, ac gravior. Homil. 5, super *Epist. I. ad Thess.*
21. Nihil nos ita degenerare a spirituali nobilitate facit, ut fraus atque dolus. Homil. 2, super I. *Tim.*
- PETR. BLES. 22. Omnis fraus in se reversa colliditur: de dolo non colliges, nisi fructum doloris; et ordinis es telam, ut diploide vestiaris. Epist. 89, ad *Hugonem episc.*
- FRUDENT. POETA. 23. Fraus detestandis vitiorum e pestibus una, Fallendi versuta opifex. In *Psychomach.* sect. 5, de *super humil. pugna*, vers. 81.
- RICHARD. A S. VICTORE. 24. Fraus procul dubio in fraudulentiam excrecit, quando ex multa jam malitia menti accedit, ut libenter omnino decipere velit cum possit. Part. 1, lib. 3, de *Erudit. hom. inter.*, cap. 11.
- SENTENTIE PAGANORUM.
- SENECA. 25. Frandes et doli imbecillum decent. *De Quatuor virtut.*
- THALES PHILOSOPH. 26. Ne quaeras fraude ditescere. In suis *Sentent.*, sent. 5. Vide etiam tit. *Acquirere*, sent. 53, 83, 84; *Crimen*, sent. 29; *Præsentia Dei*, sent. 82; *Vita æterna*, sent. 156.
- FRUCTUS, FRUI.
- S. AUGUST. *Definitio.* Frui est amore alteri rei inhærere propter seipsum. Lib. 4, de *Doctr. Christiana*, cap. 4. Quid est aliud quod dicimus frui, nisi præse habere quod diligis? *De Moribus Ecclesie*, cap. 3.
- HUGO A S. VICTORE. Frui est cum delectatione uti. Super *Epist. ad Rom.*
- S. THOMAS AQUINAS. Frui est uti fructu; et sicut est uti ad utile, sic frui ad fructum. Super *Epist. ad Philimon.*, cap. 1, lect. 2.
- Frui non est actus potentie perveniens ad finem sicut exequens, sed potentie imperantis executionem. Prima secunda, quest. 11, art. 2.
- SENTENTIE PATRUM.
- S. AMBROS. 1. Quorum difficilis possessio, eorum grata fructio. *De Helia et jejuni.*, cap. 9.
- S. ANSELM. 2. Plus dat, qui arborem simpli cum fructibus, quam qui solos fructus dat. *De Similitud.*, cap. 84.

3. Solo Deo fruendum est: frui autem est amare et inhærere rei propter se. Part. 4, lit. 6, de *Charit.*, cap. 6, § 4.
4. Nulla re fruitur anima cum libertate, nisi qua fruitur cum securitate. Lib. 2, de *Libero arbit.*, cap. 14.
5. Non seipso quisquam frui debet, quia nec seipsum debet propter seipsum diligere, sed propter illud, quo fruendum est. Lib. 4, de *Doctrina christiana*, cap. 22.
6. Deo perfrui, beate vivere est. *Ibid.*, cap. 29.
7. Hæc merces summa est, ut Deo perfruamur; et omnes qui eo fruimur, nobis etiam invicem in ipso perfruamur. *Ibid.*
8. Cum homine in Deo fruieris, Deo potius quam homine fruieris: illo enim fruieris, quo efficaciter beatus. *Ibid.*
9. Si propter se diligendus est homo, fruimur eo: si propter aliud, utimur eo. *Ibid.*, cap. 22.
10. Omnis qui fruatur, ultior: assumit enim aliquid in facultatem voluntatis cum fine delectationis: non autem omnis qui utitur, fruatur. Lib. 40, de *Trinit.*, cap. 11.
11. Non fructus est bonus, qui de charitatis radice non surgit. *De Spiritu et littera*, cap. 14.
12. Centesimus fructus, martyrum est: sexagesimus, virginum: trigesimus, conjugatorum. Lib. 4, *Quest. Evang.*, quest. 9, super illud *Matth.* XIII: *Avid centesimum.*
13. Omnis humana perversio est, quod etiam vitium vocatur, fruendis uti velle, et utendis frui. *Prosec.*
14. Omnis autem ordinatio est, que virtus etiam nominatur, fruendis frui, et utendis uti. *De LXXXIII. Quest.*, quest. 30.
15. Temporalibus magis utendum est, quam fruendum, ut frui mereamur æternis. Lib. 11, de *Civit. Dei*, cap. 25.
16. Perversi frui volunt nummo, uti autem Deo: quoniam non nummum propter Deum impendant, sed Deum propter nummum collant. *Ibid.*
17. Vile est valde elementis frui, et visibilibus delectari, in comparatione fruendiet coguandendi ipso Deo. *De Triplici habitac.*, cap. 4.
18. Nemo dat fructum bonum, si præcisus est de vile. In *Psalmo contra partem Donati.*
19. Botrum caute lege, ne dum queris fructum, laceres manum. *Tract. 46, super Joam.*
20. Nihil tam jucundum est, ut non per fructiois assiduitatem despicabile fiat: quorum vero rara est adeptio, eorum grata est fructio. *Cone. 1, de Jejuniis.*
21. Uniuscujusque fructus multa quidem est

S. ANTONIUS.

S. AUGUST.

S. BONAV.

S. CASSIODOR.

S. CYRILLUS HERESOL.

S. EVAGRIUS.

S. EUSEBIUS EMISSENUS.

GLOSSA DECR.

GLOSS. ORD.

GLOSS. INT.

GLOSS. ORD.

S. CREGOR. MAGNUS.

S. BASILIUS MAGNUS.

- gratia, major autem delectatione utilitas. *De Paradiso.*
- S. BERNARD. 22. Fructio Dei in sapore quodam divino est, unde et a sapore sapientia. Lib. *De Natura dignitat. amoris*, cap. 10.
- S. BONAV. 23. Deo est fruendum, mundo est utendum: Christi Dei felicitate est fruendum, Christi hominis conformatione est utendum. In *Centilog.*, part. 3, sect. 1.
24. Fruimur cognitio, in quibus ipsa voluntas delectata quiescit, utimur eis qua ad illud referimus, quo fruendum est. *Ibid.*
- CASSIODOR. 25. Nullus in sua radice manens proficuos generat fructus. Super *Psaln. xxviii*, vers. 5.
- S. CYRILLUS HERESOL. 26. Ipsiis quidem est, qui lucem omnibus adfert plantare et rigare: tum vero, fructum facere. *Cateches. 1.*
- S. EVAGRIUS. 27. Planta qua assidue transfertur, fructum nunquam edet. Hab. apud *D. Joam. Damasc.*, Lib. 2 *Parall.*, cap. 1.
- S. EUSEBIUS EMISSENUS. 28. Quantum serimus in operibus, tantum metemus in fructibus. Homil. *de S. Maximo.*
- GLOSSA DECR. 29. Fructus diu expectatus, gratissimus est: nam gratior est fructus, quem spes productior edit. In *Decret. Gratian.*
- GLOSS. ORD. 30. Vere humilis, quamvis pariat fructum magni meriti, nullam tamen inde gloriam tribuit sibi, sed totum divine virtuti. Super I *Reg.*, cap. IV.
31. Sicut oliva cum in flore est, si immoderata nebula tangitur, a fructu vacuatur: sic bona inchoantes, si laudibus coperint delectari, fructum operum perdunt. Super *Job*, cap. 15, in illud: *Quasi oliva projiciens florem.*
- GLOSS. INT. 32. Ibi est summa lætitia, ubi Deo fruimur. Super *Psaln. cxxxviii.*
- GLOSS. ORD. 33. Quo nondum potui sumus, ardentius appetimus. Super *Hierem.*, cap. 2.
34. Fructus bonos, non nisi bona voluntas parturit: sic malos mala intentio nutrit. Super *Matth.*, cap. VII.
35. Nemo de mala intentione, fructum bonum percipit: nec de bona, nisi bonum merit. *Ibid.*
- S. CREGOR. MAGNUS. 36. Cum blandum est quod in foliis redolet, cognoscimus quam dulce sit quod in fructibus sapit. Lib. 23 *Moral.*, cap. 1.
37. Sunt nonnulli, qui ut fruuntur Deo, dispensatorie utuntur hoc seculo: et sunt nonnulli qui ut fruuntur hoc seculo, transitorie uti volunt Deo. *Ibid.*, lib. 2, cap. 5, num. 9.
38. Fructus mundi, ruina est: ad hoc enim crescit, ut cadat; ad hoc cadit, ut germinet; ad hoc germinat, ut quodcumque germinaverit claudibus consumat. Homil. 1, super *Evang.*
39. Illic major fructus gignitur, ubi onerosa acerbitatis causa præcesserit. Epist. 5, *ad Virgineum in exilium missam.*
40. Nihil injustius est quam alterius labore alterum perfrui: et hoc justissimum est, ut suo quis labore fruatur. Super *Eccliesiaten.*, cap. II, super illud: *Non est bonum homini.*
41. Sic bonis hujus sæculi fruere, ne aut desiderio, aut carne delinquant. *Ibid.*, cap. 13, super illud: *Quia adolescentia.*
42. Plus merit conscientia, quam gesta: hæc manum replent, manipulos vero illa sinu colligit. Super *Psaln. cxxviii.*
43. Fructus odore mulcet, gustu reficit, naturam arboris ostendit, calore solis coloratur, maturus decidit, directe læulatur. Lib. 4, de *Propriet. rerum*, cap. 6.
44. Ubi nullum est fastidium in fruendo, ibi fruuntur; nec fastidium, qui frui magis sitiunt. Super *Cant.*, cap. VIII.
45. Charitate fruimur Deo, gaudio nobismetipsis, pace proximo amico, patientia proximo inimico. Super *Epist. ad Galat.*, cap. 5.
46. Job ante tentationem trigesimum habuit fructum in facultatibus suis, juste vivendo: post damnâ substantiæ et filiorum, sexagesimum: post plagam autem corporis, centesimum fecit. Homil. 31, super *Matth. Oper. imperf.*, in illud XIII: *Quædam super terram bonam.*
47. Ubi oblectatio fruendi constituitur, ibi eura cordis obstringitur. Serm. 7, *de Jejuni. septimi mensis.*
48. Non potest ex amara radice, dulcis fructus afferri. Opusc. 25, cap. 1.
49. Non cunctisvis, sed solius sapientis est, nosse mentis fructus cujus sit. *De Plant. Noe.*
- SENTENTIE PAGANORUM.
50. Stultus est, qui nullum fructum esse putat honorum, nisi presentium. Epist. 29.
- FRUGALITAS.
- Etymologia.* Frugalitas a fruge dicitur, id est, a fructu propter quamdam animorum frugalitatem. *De Beata vita*, in disput. primæ diet.
- Frugalitas a fruge dicitur, quia nihil melius a terra oritur. Lib. 3 *Tusc. quest.*, num. 18.
- Definitio.* Frugalitas est virtus, que motus animi regit, et sodat, moderatamque in omni re novit servare constantiam.
- Frugalitas est virtus moderatrix: utendi, et abutendi ignara. Lib. 8, *de Nugis curial.*, cap. 43.
- SENTENTIE PATRUM.
1. Plurimos gula sua occidit, nullum frugalitas. Lib. 4, *de Can. et Abel.* cap. 5.

S. BERNON.

S. HILARIUS.

HUGO A S. VICTORE.

HUGO CARD.

S. JOHANNES CHRYSOST.

S. LEO I.

S. PETRUS DAMIAN.

PHILO JUD.

SENECA.

S. AUGUST.

CICERO.

COLLECTOR.

JOAN. SAR.

S. AMBROS.

2. Plus amat caro moderatam frugalitatem, qua exiit onere, induitur salubritate, qua sollicitudinem deponit, assumit tranquillitatem. Lib. 10, epist. 82, ad *Vercellensem Ecclesiam*.
3. Ornet mores tuos sobrietas et frugalitas. Epist. 182, ad *Bonifac.*
4. Vitiū intemperantia contraria virtus est, quæ frugalitas nominatur. *De Beata vita*, in dispart. primæ diei.
- S. BERNARD. 5. Frugalitas solliciti et diligentis hominis solatium est. Epist. de *Cura et regim. rei familiaris*.
- S. BONAV. 6. Religiosos decet religiosa frugalitas. Lib. 2, de *Profect. religiosorum*, cap. 49.
- S. HIERON. 7. Ubi pudicitia sanctitas, ibi frugalitas est. Epist. 10, ad *Furiam*.
8. Ubi frugalitas est, ibi damna servulorum: quidquid enim non tulerint, sibi ablatum putant nec considerant de quanto, sed quantum accipiunt. *Ibid.*
- HUGO A. S. VICTORE. 9. Parca vita occidit vitia, libidinem extinguit, virtutes nutrit, animam roborat, mentem ad celestia sublevat. Super *Regul. D. August.*, cap. 4.
- JOAN. CASS. 10. Tantum debet unusquisque sibi frugalitatis indicere, quantum corporeæ oblationis pigra depositi. Lib. 5, de *Carob. inst.*, cap. 9.
- S. JOANNES CHRYSOST. 11. Parca salutis est mater. Homil. de *Jona propheta*.
12. Numquid voluptatem queris, amice? hanc a frugalitate parabis: num sanitatem? etiam hanc inde: num securitatem? etiam hanc: num libertatem? num valetudinem? num animæ sobrietatem? num aacritatem? ista bona omnia ex frugalitate sumuntur. Homil. 27, super *Acta Apost.*, in *Moral.*
13. Anima frugalitati dedita, firmior est quam que in deliciis. *Ibid.*
14. Si frugaliter esses, nihil timeres, non invidiam, non latrunculos, non insidiatores. Serm. 3, super *Epist. ad Ephes.*
- JOAN. SAR. 15. Frugalitas nihil gelide ministrat aut timide, sed et tamen ratio constat impense: rebus quidem, sed sibi magis parcat. *Prosec.*
16. Nihil autem minimum subtrahit usui, sed luxurie nihil omnino indulget; siquidem diligentissima est. Lib. 8, de *Nugis curul.*, cap. 43.
- LUDOVICUS BLOISUS. 17. Paucis contentus esto, et simplicibus delectare. Lib. 1, *Enchiridii parvulorum*, document. 12.
- S. NILUS. 18. Frugalitas vitæ degendæ ratio, ubi longius processerit, libidinis incentiva delet. *Parvens*. 18.
- PHILO JUD. 19. Tormentum est insatiabilis cupiditatis frugalitas. *De Abrahamo*.
- S. SYNECUS EPISCOPUS. 20. Disruptum gæna stomachum, nulla farcire res melius, quam parcimonia solet. Lib. 2, epist. 9, ad *Dionidum*.

21. Ne tibi quid desit, quesitis utere parce: CATO POET. Utque quod est serves, semper tibi deesse putato.
- Lib. 1, *Distich.*, metr. 46.
22. Utere quesitis modice, cum sumptus abundat: Labitur exiguo, quod partum est tempor longo.
- Lib. 2, *Distich.*, metr. 42.
23. Frugalitatem virtutum esse maximam iudico. Orat. 42, pro *Rege Dejotaro*, num. 26.
24. O dii immortales! non intelligunt homines, quam magnum vectigal sit parcimonia. *De Paradox.*, cap. 6.
25. Homo frugi, omnia recte facit. Lib. 4, *Tusc. quest.*
26. Si corpus frugaliter curare didicisti, ne ob id tibi placeas. In suo *Enchirid.*, cap. 70.
27. Non potest studium salutare florere sine frugalitatis cura: frugalitas aulem, paupertas voluntaria est. Epist. 17.
28. Luxuriosus frugalitas pœna est. Epist. 71.
29. Bonæ valetudinis mater est frugalitas, inimica luxuriosis epulis, et aliena nimie vini abundantie, et ab omni immoderato veneris usu aversa. Lib. 2 *Diator. memorabil.*, cap. 1.
30. Grata frugalitatis consuetudo in cœnisvis genere vilæ, summam dulcedinem continet. *Ibid.*, lib. 4, cap. 3.

FUCUS.

Definitio. Fucus est fictio per pigmentum et peregrinum ornatum, ad mentiendum pulchritudinem.

SENTENTIA PATRUM.

1. Mulier de adulterio vultus meditantur adulterium castitatis. *Prosec.*
2. Quanta hæc amentia, effigiem mutare nature, picturam querere, et dum venientur mortale iudicium, prodere suum?
3. Prior enim de se pronuntiat, que cupit mutare quod nata est, ita dum alii studet placere, prius sibi ipsa displicet.
4. Quem iudicem, mulier, veniorem requirimus deformitatis tuæ, quam teipsam, que videri times?
5. Si pulchra es, quid absconderis si deformis, cur te formosam esse mentiris? nec tuæ conscientie, nec alieni gratiam erroris habitura.
6. Ille enim alteram diligit, tu alteri vis placere et irasceris si amet aliam, qui adulterare in te docetur.
7. Male magistra es injuriæ tuæ; tolerabiliora enim propemodum in adultero crimina sunt: ibi

- enim pudicitia, hic natura adulteratur. Lib. 4, de *Virgin.*
8. Deles picturam Dei mulier, si vultum tuum materiali candore oblinias, si acquisito rubore perfundas. *Prosec.*
9. Illa pictura vitii, non decoris est: illa pictura fraudis, non simplicitatis est. Noli itaque picturam Dei tollere, et picturam meretricis assumere. Lib. 6, *Hexameron*, cap. 8.
- S. ANTONIN. 10. Certe magna nimis presumptio et superbia est, velle aliam formare effigiem, quam Deus non dedit. Part. 2, tit. 4, cap. 5, § 6.
- S. AUGUST. 11. Fucari pigmentis, quo vel rubicundior, vel candidior mulier appareat, adulterina fallacia est, qua non dubito ipsos maritos se nolle etiam decipi, quibus solis permittebat sunt femine ornari secundum veniam, non secundum imperium. Epist. 78, ad *Possidium*.
12. Verus ornatu maxime christianorum et christianarum, non tantum nullus fucus mendax, verum jam ne auri quidem vestisque pompa, sed mores boni sunt. *Ibid.*
13. Non amat Christus fallaciarum fucus, veris veritas delectatur. *De Bono vidui.*, cap. 19.
- S. BERNARD. 14. Deus non delectatur in compositione vultus, sed in bonis moribus. Serm. 64, ad *Sororem*.
- CLEMENS ALEX. 15. Fuci, uncturae, unguenta et colores illiti, animam intrinsecus ægrotare significant. Lib. 3 *Pedagog.*, cap. 2.
16. Ornantur ut aliis placeant, quæ in facie, non in corde gloriantur. *Ibid.*
17. Elsi oculos tuos ungas stibio, frustra est pulchritudo tua. *Ibid.*
18. Si mulieres sint pulchre, sufficit natura, non contendat ars contra naturam: sin autem sint natura turpes, seipsas arguunt, ex eo quod sibi applicant quod non habent. Lib. 2 *Pedagog.*, cap. 12.
- S. CYPRIAN. 19. Qui feminas, meretrices vocaverit, quæ ex vultibus suis personas faciunt, non aberravit. *Ibid.*, lib. 3, cap. 2.
20. Pulchritudo fucus non ornatu, sed prostituitur. *De Bono pudicit.*, cap. 6.
21. Sollicitudo de ornatu pulchritudinis, male mentis indicium, et deformitatis est. *Ibid.*
22. Semper est misera, quæ sibi non placet qualis est. *Ibid.*
23. Quid capillorum mutatur color? quid oculorum extremities suffocantur? quid facies artibus in diversam formam convertitur? quid postremo speculum consulitur? nisi quia, ne ipsa sit, timeatur. *Ibid.*
24. Non fucus ornatu mulier, sed vitia mulieris ostenduntur. *Ibid.*
25. Lenocinia formarum, non nisi prostituta est

impudicis feminis congrunt: et nullarum fere pretiosior cultus est, quam quarum pudor vitii est. *De Discipul. et habit. virg.*, cap. 6.

26. Opus hoc meum non est, inquit Dominus, nec hæc imago nostra est; eulem falso medicamine polluisi, crimem adultero colore mutasti. *Prosec.*

27. Expugnata est mendacio facies, figura corrupta est, vultus alienus est.

28. Deum videre non poteris, cum oculi tibi non sint, quos Deus fecit, sed quos diabolus infecit.

29. Illum tu sectata es, rutilos atque depictos oculos serpentis imitata es, de inimico tuo compta, cum illo pariter arsura. *Ibid.*, cap. 7.

30. Estote tales, quales vos artifex Deus fecit: estote, tales, quales vos manus Patris instituit; maneat in vobis facies incorrupta, cervix pura, forma sincera. *Ibid.*, cap. 9.

31. Non virgines tantum aut viduas, sed et nuptas puto, et omnes omnino feminas admonendas, quod opus Dei et factura ejus et plasma adulterari nullo modo debeat, adhibito flavo colore, vel nigro pulvere, vel rubore, aut quolibet denique lineamento nativa corrumpente medicamine. *Ibid.*, cap. 7.

32. Mulierculis cum pulchritudine careant naturalis, ad colorum fucus confugere solent: sunt tunc theatrales ornatissimæ, propter verecundiam inverecundissimæ, et propter turpitudinem turpissimæ. Orat. 9, in *Funere Patris sui*.

33. Pulchritudinem fucus ornatam infernus facit artifex, qui Dei signum fraudulenter abscondit coloribus, et honoris gratiam dedecorat, divinamque formam, meretricium idolum avidis exponit oculis, qui pulchritudo velamine obfuscat, idque imaginem sufflatur naturalem. *Prosec.*

34. Cæterum multos, imo omnes, externos mulierum oblectat ornatu, cum nullus pretiosior existat, quam mores illarum honesti, et splendor internus. Orat. 7, de *Funere Gorgoniae sororis suæ*.

35. Quid facit in facie christiana purpurissus et cerussa? quorum alterum ruborem genarum, labiarumque mentitur, alterum candorem oris et colli, ignis juvenum, fomenta libidinum, et impudicæ mentis sunt indicia. *Prosec.*

36. Quomodo flere potest pro peccatis, qua lacrymis eulem madat, et sulcos ducit in facie? ornatu iste non Domini est, velamen istud antichristi est: qua fiducia erigit ad cælum vultus, quos conditor non agnoscit? Epist. 10, ad *Furiam*.

37. Erubescat mulier christiana, si nature cogit decorem, si carnis curam facit ad concupis-

S. GREGOR. NAZ.

S. HIERON.

centiam, in qua Christo placere non potest. Epist. 23, ad Marcellam.

38. Turpanda est facies, quam contra Dei preceptum purpuris et cernua et stibio saepe depinxit. Epist. 27, ad Eustoch.

39. Crimen est, caput post chrismae sanctificationem, pulvere aut alterius cujuslibet pigmenti fuco sordidari. Epist. 44, ad Mauriti filiam.

S. INNOC. III 40. Artificialis species superducitur, et facies obducitur naturalis, tanquam artificium hominis ariem superet creatoris. Prose.

41. Absit quod adulterinus color comparabilis sit nativo, quoniam cum facies adulterino colore fucatur, os abominabili fetore corrumpitur.

42. Quid vanius, quam pectore crines, planare cesariem, tingere genas, ungere faciem, producere supercilia? Lib. 2, de Contemptu mundi, cap. 40.

S. JOANNES CHRYSOST. 43. Mulier ornatum corporis nimium adamans, meretricis similis est, que fuco perfusa, quotidie lascivia, deliciis, et loquacitate dilunditur. Homil. 31, super Math. Oper. perf.

44. Mulieris vane facies pigmenta est deformata, labia quasi rubore perficta, os urso ori creantato similimum, atra supercilia quasi ad ollam attrita, albatæ sunt genæ, quasi sepulcri parietes: que omnia fulgore, cinis, et calx sunt, et extreme spurcitiæ et fetoris indicia, summamque deformitatem efficiunt. *Ibid.*

45. Quidnam dicendum est de fucis corrumpentibus facies feminarum, in perditionem juvenum lascivorum? *Ibid.*, homil. 21.

46. Cum fucis formosa videri studeas, hac re certe difformis appares, Deum offendis, modestiam suffodis, suspicionum flammam incendis, prostituta scorta imitaris. *Ibid.*, homil. 31.

47. Quid studium tuum, quid artem consummato a Deo officio admoveo presumis? Non tibi sufficit divina formatio? an vero veluti excellentior opifex, divinum officium corrigere impia moliris audacia, atque ad auctoris injuriam onaris, ut post te greges juvenum trahas? Homil. 4, super 1 Tim.

48. Speciosam te creavit Deus, quid igitur teipsum deformem facis? velut enim si quis aureæ statuae illiniat lutum; ita sunt que fucis utuntur: terram tibi illinis partim candidam, partim rubicundam. *Ibid.*

49. Vis pulehra et honesta videri? contenta sis Creatoris tui figmento. Serm. 10, super Epist. ad Coloss.

JOAN. SAB. 50. Meretricianum mulierum fucus, dum argui venetur a lumine, petit umbras, et timet, ne seipsis deformiores sint, si immediata luce vi-

dentium obtutibus pateant. Lib. 3, de *Avigis curial.*, cap. 12.

51. Unguentis se et aromatibus delinere, fucatis coloribus facies deturpare, scelus est nefandissimum, temeritas maxima, detestanda præsumptio, et delictum pene inexpiabile. Quasi qui unversa creavit, nescierit putrescenti humano corpusculo et vilissimo stercorei, congruentem tribuere formam? De *Humilit.*, cap. 41.

52. Facies mulieris exornata, quavis procella perniciosior est. Orat. 2, de *Luxur.*

53. Forma fucata in temperantium exitium et naufragium est. Orat. 2, de *Fornicat.*

54. Meretrices deformes videre licet fucantes pingentesque faciem, ut tegant suam deformitatem. Lib. 2, *Legis allegoric.*

55. Quod nascitur, opus Dei est: quod fingitur, diaboli negotium est: divino operi Salæne ingenia superducere, scelus est. De *Cultu faminar.*, cap. 5.

56. Quantum a nostris disciplinis et professionibus aliena sunt, quam indigna nomine christiano, faciem fictam gestare, effugiæ meatiri! *Ibid.*

FUGA.

Definitio. Fuga est actus appetitus, malum absens aversantis, et ab eo resiliens.

SENTENTIAE PATRUM.

1. Hæc vera est seculi fuga, abdicatio domesticorum, et quedam alienatio charissimorum. De *Fuga seculi.*, cap. 2.

2. Non erubescamus fugere; gloriosa enim hæc fuga est, fugere a facie peccati. *Ibid.*, cap. 4.

3. Fugiamus hinc, tibi nihil est, tibi inane est omne quod magnificentum putatur esse: ubi et qui se putat aliquid esse, nihil est, et omnino non est. *Ibid.*, cap. 5.

4. Potes animo fugere, etsi retineris corpore. *Ibid.*, cap. 8.

5. Si malum est fugere, multo deterius est persequi fugientem: ille enim ne moriatur sese abdit, iste autem persequitur ut occidat. Prose.

6. De fuga quod licita sit, in Scripturis constat: qui autem ideo querit ut interliciat, legem prævaricatur, aliisque fugiendi necessitatem adfert.

7. Si igitur fugam pro re pudenda obiciunt, qui persequuntur: pudeat eos sui, quod sicut persecutores: si enim quiescerunt insidiatiles, quiescerent et fugientes.

8. Utiles ergo et non infructuosa populus est fuga Sanctorum, quia fugientes Sancti, quæmodum sese occultant, ita per dispensationem ut medici,

S. LAURENT. JUSTIN.

S. NILUS.

PHILO JUD.

TERTULL.

COLLECTOR.

S. AMBROS.

S. ATHAN. MAGNUS.

in usus indigentium reservantur. In *Apolog. de fuga sua.*

S. AUGUST. 9. Fugiant de civitate, quando eorum quisquam specialiter a persecutoribus queritur, ut ab aliis qui non ita requiruntur, non deseratur Ecclesia. Prose.

10. Cum autem omnium; id est episcoporum et clericorum est commune periculum, hi qui aliis indigent, non deserantur ab his, quibus indigent.

11. Nam qui fugiunt, vel suis derincti necessitatibus fugere non possunt, si comprehensi patiuntur pro se ipsis, non pro fratribus utique patiuntur.

12. Qui vero propterea patiuntur, quia fratres, qui eis ad christianam salutem indigebant, deserere noluerunt, sine dubio suas animas pro fratribus ponunt. Epist. 180, ad *Honorat.*

13. Cum plebs manet et ministri fugiunt, ministeriumque subtrahitur, quid erit misericentiorum illa fuga flammabilis, quibus non est cura de ovis? *Ibid.*

14. Quando est commune periculum, magisque timendum ne quisquam fugere credatur, non consulendi voluntate, sed timore moriendi, magisque fugiendi obest exemplo, quam vivendo prosit officio, nulla ratione fugiendum est. *Ibid.*

15. Iram ratio provocavit, culpa veniam suscitavit fugam: sed felix fuga est, que currit ad vitam. Epist. 189, ad *Bonifac.*

16. Necessè est ut qui metuit aliquid, fugiat: quisquis itaque metuere metuit, est profecto absurdissimus, quia fugiendo habet adipsum quod fugit. De *LXXXIII Question.*, quest. 33.

17. Paulus Apostolus, non in Deum non credendo sic fugit manus inimicorum: sed Deum tentasset, si fugere nolisset cum fugere potuisset. Lib. 2, contra *Faustum*, cap. 36.

18. Ab illo perit fuga, qui non fugit: qui autem non fugit patitur quidquid potest pro Christo, id est, non fugit, animo; nam corpore fugere licet concessum est, permissum est, Domino dicente: *Si eos persecuti fuerint in una civitate, fugite in aliam.* Super *Psal.* cxxxix, vers. 6: *Perit fuga a me.*

19. Fuga animi timor est. Tract. 47, super *Evang. Joan.*

20. Christus tanquam homo a lapidibus fugit, sed va illis a quorum lapideis cordibus Deus fugit. *Ibid.*, tract. 43, cap. 8, super illud: *Tulerunt lapides, ut jacerent in eum.*

21. Fugientes domus persequitur, qui faciem redeuntis illuminat, quo enim fugies a Deo? fugiens quo fugies? fugiens ab illo, qui nullo loco continetur, et nusquam absens est: qui conversum liberat, punit aversum. De *Verb. Don.*, serm. 54.

22. Nemo recte fugit a Deo, nisi ad illum: ab ejus severitate, ad ejus bonitatem. Homil. 50, ex *Quinquaginta Homil.*

23. Fuge, quaso: in via peccatorum ne steteris. Quomodo vivere potes, ubi mori non audes? Epist. 105, ad *Roman. subdiaconum.*

24. Puer Jesus inter cognatos et notos a parentibus queritur, nec tamen invenitur: fuge fratres tuos et tu, si tuam vis invenire salutem; fuge, inquam de medio Babylonis, fuge a facie gladii aquilonis. Epist. 107, ad *Thomam preposit. de Beverla.*

25. Quid stultius homine cognoscere sua mala et ea effugere non curante, cum bruta animalia fugiant omnia suæ salutis contraria? Serm. 9, de *SS. Apostolis.*

26. Ubi fuga perit, mortis periculum nullatenus evitatur. Super *Psal.* cxxxix, vers. 6, *Perit fuga a me.*

27. Fugiat minister Christi, sicut ipse Christus in Egyptum fugit: fugiat et qui spiritaliter queritur, dum per alios firma est Ecclesie salus. Super II, ad *Cor.* II.

28. Hostis insequens eo facilis fugientem interficit, quo is qui fugiendo percutitur, imminetis victoris sui gladio non resistit. Lib. 3, in I *Reg.*, cap. II, super illud: *Egressus est Israel.*

29. Fuga non infidelitatis, sed prudentie indicium est; ne frustra nos offeramus periculis. In *Regula monachorum*, cap. 8, de *Laudibus eremi.*

30. Fuge Egyptum, atque ita fuge, ut nunquam illic revertaris. *Gradu* 3.

31. Nihil tutius in periculo fuga. Orat. 1, in *Conventu Abbat.*, habita.

32. Omnis tibi fuga interdita est, et pugnandi indicta necessitas. De *discip. monast. conversat.*, cap. 4.

33. Christus fugit, ut nostras fugas in persecutionibus temperaret. Prose.

34. Martyr comprehensus debet tenere constantiam, non comprehensus debet fugere persequentem: ut et persecutori indulgeat respiciendi tempus, et sibi tempus non auferat supplicandi.

35. Fugere ergo debemus persecutorem, provocare non debemus, si salvari persecutores nostros velimus. Persecutorem enim qui provocat, facit; corrigi, qui declinat.

36. Orandum est, fugiendum est, ut ille, qui per ignorantiam furit, sanetur, et ille patitur, de patientia palmam subeat, non subeat de temeritate discrimen.

37. Si Saulum martyres non fugissent, Paulum non fecissent.

38. Hoc faciendum docuit Christus, hoc nobis reliquit exemplum: ut fugiente Domino, fugere indignum non putet servus. Serm. 151.

S. BERNARD.

CASSIODOR.

GLOSS. ORD.

S. GREGOR. MAGNUS.

S. HIERON.

S. JOAN. CL.

JOAN. TRUTH.

S. LAURENT. JUSTIN.

S. PETAUS CHRYSOL.

FUROR.

— 192 —

FUROR.

39. Bellicosus quod in bello fugit, artis est, non timoris : Deus quando fugit hominem, sacramenti est, non pavoris. *Ibid.*, serm. 150, de *Fuga Christi*, in *Agypt.*
 PHILO JUD. 40. Quisquis a Deo fugit, confugit ad seipsum. Lib. 2, *Legis allegor.*
 TERTULL. 41. Sicut fuga, redemptio gratuita est, ita redemptio nummaria fuga est. *De Fuga*, cap. 12.

SENTENTIA PAGANORUM.

42. Turpe culibet viro fugisse. Lib. *Suasor.*, *Suasor.* 2.
 43. Minus turpe est a bello inermem reverti, quam armatum fugere. *Ibid.*
 44. Non est honestum fugere, etiamsi tutum esset. *Ibid.*
 45. Periculosum est fugere pugnantis, hostes timendo ; fugientibus et hostes et suos. *Ibid.*
 46. Patet exitus, si pugnare non vultis, licet fugere. Lib. *de Divina Provid.*
 47. Nihil adhuc consecutus es, si multa effugisti, te nondum. Lib. 1, *Quæst.* in præfat.
 48. Fuge multitudinem, fuge paucitatem, fuge etiam unum. Epist. 10
 49. Quæ dementia est fugere, cum retro ire non possis ? Epist. 82.
 50. Malis hominibus tutissimum est, cito fugere. *De Moribus.*
 SIXT. FEIL. 51. Anima mala Deum fugit. *Sent.* 301.
 Vide etiam tit. *Certamen*, sent. 29, 35, 36, 38 ; *Formatio*, sent. 1 ; *Libido*, sent. 17 ; *Persecutio*, sent. 46 ; *Præsentia Dei*, sent. 23, 24, 25.

FUROR.

S. AMBROS. *Ethymologia.* Furor græcè *ὀργή* dicitur, quod est ire impetus. Super *Psalin.* xxxvii.
 HUGO A S. VICTORE. *Definitio.* Furor est motus, qui omnino extra rationem fervens, solo impetu fertur passionis. In caput 2, *Cælesti Hierarchie*, lib. 3.
 Furor est effrenata conceptis intrinsicis adversis, animi impatientis et impotentis rabies. *De Fruct. carnis et spirit.*, cap. 6.
 S. JOAN. CL. Furor est motum inconstans motus, animique turpitudine. *Gradu* 8.
 S. LAURENT. JUSTIN. Furor est motus animi concitatus ad penam, atque ulciscendi libido. Part. 2, lib. 4, de *Spirituali interitu*, cap. 24.
 S. PETRUS CHRYSOSOL. Furor est quod ratione non franatur. Serm. 109, *Differentia.* Ira et furor inter se differunt : ira longa indignatio est, furor repentina mentis accessio. Super *Psalin.* vi, vers. 2.
 ORIGENES. Iracundia et furor inter se differunt : iracundia inebriat animam, furor vero eam plusquam ebriam facit, si quid tamen esse ebrietate amplius potest. Homil. 7, in cap. x : *Levitic.*

Furor et ira inter se differunt : furor est perturbatio mentis totius expertis rationis, ira vero est mentis perturbatio magna, sed a ratione non penitus aliena, part. 1, lib. 1, de *Eruditi. hominis interioris*, cap. 7.

SENTENTIA PATRUM.

1. Hominis est temperare iracundiam, non leonino raptari furore. Lib. 10, Epist. 82, ad *Vercellens.* *Eccles.*
 S. AMBROS. 2. Vir invidus semper furore plenus, particeps demoniorum efficitur. *De Salutar. Docum.*, cap. 22.
 S. AUGUST. 3. Nihil foedius, nihil damnosius, nihil levius, nihil turpius in pastore, furiositate. Serm. 6, ad *Fratr. in eremo.*
 Y. BRDA. 4. Repentinus furor nil rationis recipit. In suis *Prov.*, verbo *Repentinus.*
 S. BONAV. 5. Principes furiosi comparantur ursis esturionibus, leonibus rugientibus, et lupis rapientibus. Expos. 2, super *Psalin.* cxviii, cap. 2, vers. 7, art. 2.
 6. Sicut virtutum omnium incrementum pendet a charitate, sic omnia vitia sumunt incitamentum ex furore. Serm. 1, *Dom.* 5, post *Pent.*
 S. GREGOR. MAGNUS. 7. Mentis furor ebriæ, omne rectum quod dicitur, perversum videtur. Part. 3 *Pastor.*, cap. 4, admonit. 17.
 8. Præceptis furor usitatusque despiciat. Lib. 3, in *Registro*, indict. 12, cap. 1, epist. 1, ad *Constantium episc. mediolan.*
 9. Furor commotionis tempore justum omne putat quod fecerit. *Ibid.*, lib. 8, indict. 3, cap. 12, epist. 12, ad *Gratianum ducem.*
 10. Mentem impellit furor, quo non trahit desiderium, et agit commota velut nesciens. Part. 3 *Pastoral.*, cap. 1, admonit. 40.
 S. GREGOR. THAUMAT. 11. Animi furorem summo studio frenare, et coercere necesse est, cui stulti serviunt. Super *Eccles.*, cap. 7.
 S. HIERON. 12. Amaritudo et furor, species sunt ire. Lib. 3, super *Epist. ad Ephes.*, cap. iv.
 S. HILARIUS. 13. Furor desiderat ultionem, et eum quem nocuisse putat, vult ledere. *Ibid.*
 14. Quam dedecorosus est furentium motus ; quanta perturbatio eorum est, quantacalamitas ? Super *Psalin.* cxxv.
 HUGOCARD. 15. Nihil tantum movet hominem ad furorem, sicut zelus, quando vult punire injuriam factam sponse suæ. Super *Ezech.*, cap. xxxvi.
 16. Furiosus, qui propter peccata in furiam incidit, nunquam sanabitur, cum non possit penitere, nisi a furia liberatus. Super *Marc.*, cap. 2.
 JOAN. CASS. 17. Ubi furoris insidet virus, libidinis necesse est incendium penetrare. Lib. 6, de *Canob. instit.*, cap. 23.

FUROR.

— 193 —

FURTUM.

18. Sicut nihil præponendum est charitati, ita furori nihil est e contrario postponendum. Col-lat. 16, *Abb. Joseph*, cap. 7.
 S. JOANNES CHRYSOSOL. 19. Furor et ira tela sunt diaboli. Homil. 3, super *Gen.*
 20. Vincit furorem pietas, affectus insaniam superat. Serm. *de Absalom.*
 21. O homo, leonem mitigas, reddisquetractabilem ; furorem vero animi tui omni prorsus effleis leone seviorem : ille naturaliter sævit, et tamen arte illum mansuescis ; tu autem naturaliter mansuetus, in ferarum rabiem natura repugnante te perducis. Homil. 5, super *Matth. Oper. perf.*
 22. Est ebrietas furoris, et multo deterior illa, que ex vino contingit. *Ibid.*, homil. 15.
 23. Quis licitor latera sic confringere poterit ; que veria igitur sic transfigunt et explorant corpus ; qua insaniam sic stupida reddit naturalia præcordia sicut furor ? Homil. 6, super *Acta Apost.*
 24. Nihil intempestivo furore deterius ; non fert longam moram, quia acutus morbus est. *Ibid.*
 25. Sepe verbum quis per furorem effudit, et aliquid facit, quod totam ejus vitam subvertit.
 26. Molestum est, quod furor in brevi tempore, et sæpe uno opera et unico verbo nobis æterna bona auferat, et innumeros labores elargitur. *Ibid.*
 27. Nihil foedius furore, nihil vilius, nihil gravius, nihil insuavius, nihil nocentius. *Ibid.*, homil. 15.
 28. Non habitat Spiritus sanctus, ubi est furor : et nihil sani potest ingredi, ubi egreditur furor. *Ibid.*, homil. 17.
 29. Maledictus est furibundus. *Ibid.*
 30. Ignis est furor, flamma acris est indiga materie : ne suggeras igni materiam, et statim malum extinxeris. *Ibid.*, homil. 31.
 31. Furor cæcus est, qui digno præcipitio jactatur in insaniam. Serm. 3, in *feriis quinta Passionis.*
 32. Furor execratio est pertinacissima mentis : que ut alium perdat, prior ipse malit perire. *Ibid.*
 33. Furiosus quavis bestia est sevirior. Homil. 4, super *Matth. Oper. perf.*
 S. JOAN. CL. 34. Furibundus est caducus voluntarius, qui dum anticipatur, invitus cadens colliditur, atque dirumpitur. *Gradu* 8.
 35. Grave est, oculum cordis præ furore turbare : longe vero gravius labiis etiam impetum exprimere : gravissimum autem, manibus furori satisfacere. *Ibid.*
 JOAN. FRITH. 36. Furor verum discernere nescit. In cap. iv, *Regule S. Bened.*, verbo *Ira*.
 Tom. II.

37. Furor in iudice investigationem veri non valet attingere : quia mens ejus turbata furore ab investigatione alienatur iustitiam. Lib. 3, de *Sum. bono*, cap. 52, sent. 13.
 S. LAURENT. JUSTIN. 38. Nil prorsus sic mentis statum evertit, velut conturbans furor. *De Casto convivio*, cap. 11.
 39. Furor est animi passio, subversio nature, deonestatio hominis, opprobrium servorum Christi, repulsio gratiæ, fraternitatis dissipator, daemoniaca imitatio, fugator Paraclæti, omnisque sanctitatis inimicus. *Ibid.*
 40. Furore dominante, periclitatur ratio, inebriatur cor, incomposita verba prosiunt, immutatur facies, lumen oculorum caligat. *Ibid.*
 S. PETRUS CHRYSOSOL. 41. Ira si pervenerit ad totum furoris incendium, sine sanguine non sedatur. Serm. 38.
 42. Carcere dementia furor nescit, in se namque sævit quoties in alterum tendit. *Ibid.*, serm. 173.
 S. PETRUS DAMIANUS. 43. Dum perturbata mens iudicium sus rationis exasperat : non quod Deus præcipit, sed quod furor suggerit, rectum putat. Opusc. 40, cap. 2.
 SALVIANUS. 44. Voluntas crimen non habet, ubi furore peccatur. Lib. 6, de *Gubern. Dei*.
 S. SYNECUS EPISCOPUS. 45. Nullum aliud est in rerum natura, nec esse potest gravius malum, aut ad vitandandum genus humanum efficacius, quam peccordia cum furore conjuncta. *De Provid.*, sect. 1.

SENTENTIA PAGANORUM.

46. Muliebres est, furere in ira. Lib. 1, de *Clement.*, cap. 5.
 SENECA. 47. Hoc habet omnis affectus, ut in quod ipse insanit, in id putet etiam cæteros furere. *De Moribus.*
 Vide etiam tit. *Fraternitas*, sent. 66 ; *Ira*, sent. 100 ; *Monachus*, sent. 106 ; *Punitio*, sent. 53, 54.

FURTUM.

Ethymologia. Fur dicitur a furvo, id est, nigro : fur est qui furva, id est, obscura nocte subripit aliena. Serm. *Dom.* 2, post *Pascha*.
 LATRO dicitur a latitando vel latendo : latro est qui latet, ut incautos spoliat et occidat. *Ibid.*
 S. ANTONIUS DE PADUA. *Definitio.* Furtum est contractatio rei alienæ mobilis et corporalis fraudulosa, invito domino, lucri faciendi gratia, sive ipsius rei, sive usus possessionis rei. Part. 2, tit. 1, cap. 15.
 S. ANTONIUS. Furtum est occulta, et ignorante domino, et invito alienæ rei contractatio. Part. 1, *Contiloqui*, sect. 31.
 S. BONAV. Fur est, qui rem alienam contractat præter domini voluntatem, sciens id illi molestum esse. Epist. *Canonica*, can. 9.
 S. GREGOR. THAUMAT.

- S. HIERON.** Furtum est omne, quod alterius damno acquiritur. Lib. 2, super *Epist. ad Ephes.*, cap. 4, in illud: *Qui furabatur.*
- S. ISIDORUS HISPALENS.** Furtum est rei alienae clandestina contractio. Lib. 5, *Etymol.*, cap. 26, verbo *Furtum.*
- S. ANTONIN.** *Differentia.* Differt furtum a rapina; quia furtum occultam, rapina vero violentam usurpationem importat. Part. 2, tit. 1, cap. 12, § 8.
- S. THOMAS AQUINAS.** Furari et rapere inter se differunt; quia primum latenter, secundum hostiliter. Super II, *ad Cor.*, cap. XII, lect. 1.
- Furtum et rapina inter se sunt distincta: nam furtum est, quando dolo et clanculum; rapina vero, quando aperta et manifesta vi, sua cuiuspiam bona nulla promente necessitate per injuriam auferuntur. 2, 2, quest. 66, art. 1. in *Axiomate.*
- SENTENTIE PATRUM.
- S. ANTONIN.** 1. Qui furtum facit, dignus estauspicio. Part. 2, tit. 1, cap. 23, § 6.
- S. AUGUST.** 2. Furtum in paupere et divite, unum peccatum est furti, sed divitem plus facit reum: quia pauper inopiam, dives autem, cum abundet, facit furtum. *De quest. Vet. et Novi Testamenti*, quest. 124.
3. Eleganter et veraciter Alexandro illi magno quidam comprehensus pirata respondit: nam cum idem rex hominem interrogasset, quid evidetur, ut mare haberet infestum? ille libera contumacia: Quod tibi, inquit, ut orbem terrarum. Sed quia id ego exigno navigio facio, latro vocor: quia tu magna classe imperator. Lib. 4, *de Civit. Dei*, cap. 4.
4. Ecce inter sanctos est Judas, ecce fur est Judas, et non contemnitur, fur sacrilegus, non qualiscunque fur, et toleratur, fur loculorum, sed Dominicorum: loculorum, sed sacrorum. *Prosec.*
5. Si crimina discernuntur in foro qualiscunque furti et pecculatus, et non sic judicatur furtum rei private, quomodo publice, quanto vehementius judicandus est fur sacrilegus? Tract. 50, super *Joan.*, cap. XII.
6. Melius est pauperem et sufficientem esse, nullique ex dolo placere, quam aliquem lædere furto. *De Conflictu vitior. et virt.*, cap. 18.
7. Latro timet malum, et ubi non potest non facit, et tamen latro est: Deus enim cor interrogat, non manum. Homil. 9, ex *Quinquaginta homil.*
8. Quod per furtum subducis, ne celo perdes: nemo enim habet injustum lucrum, sine justo damno. *Prosec.*
9. Qui furatur, verbi gratia, acquirit vestem, sed celesti iudicio perdet fidem: ubi lucrum, ibi damnum. Serm. 2, *Sabbat. post 3. Dom. Quadrages.*
10. Cum quæsitum fuisset a Socrate ridente cur sic fortiter rideret, respondit: Video magnos latrones ad suspendium duci facere parvos. *Prosec.*
11. Et alla voce clamasse refertur: O quam digniores estis suspendi, qui in cathedris et domibus habitatis, latrocinia majora committentes, quam qui in silvis cum tremore quotidie demorari videntur. Serm. 31, *ad Frat. in cremona.*
12. Si propterea non facis furtum, quis times ne judicaris, intus in corde fecisti: reus furti teneris, et nil tulisti. Hab. in *Decretis Gratiani*, part. 2, *de Penit.*, dist. 1, can. Si.
13. Quis fur æquo animo furem patitur? Lib. 2 *Conf.*, cap. 4.
14. Non est aliud cum fure concurrere, nisi vel furari cum eo, vel furtum ejus cordis placito accipere. Epist. 164.
15. Dominus fures punit, si non se correxerint. Epist. 166.
16. Qui furantur, alienum auferunt. Lib. 4, *de Doctr. Christ.*, cap. 29.
17. Pejor est qui concupiscendo, quam qui miserando furatur. *Contra Mendac.*, cap. 8.
18. Quamvis gravius sit homicidium quam furtum, pejus est tamen facere furtum, quam pati homicidium. *De Mendac.*, cap. 9.
19. Si furtum omne peccatum est, ab omni furto est abstinendum. *Contra Mendac.*, cap. 8.
20. Non aquandus est fur quilibet et furi, qui misericordie voluntate furatur. *Prosec.*
21. Gravior est avaritia, quam misericordia furtum facere; et gravius est adulterare misericordia, quam furari avaritia. *Ibid.*
22. Furem nocturnum, sed non diurnum nisi telo se defendat, licet occidere. In *Decretis Gratiani*.
23. Non fur solum, sed et ille reus tenetur, qui furti conscius, quærente possessore non indicat. Super *Prov.*, cap. XXIX.
24. Furtum quasi sacrilegium a virgine detestandum est. Epist. 27, *ad Eustoch.*
25. Non fur solummodo, sed etiam ille reus tenetur, qui conscius furti, non vult quærenti indicare, cum valet. Lib. 3, super *Prov.*, cap. XXIX, super illud: *Qui cum fure.*
26. Fur non solum in majoribus, sed etiam in minoribus judicatur: non enim id quod furto ablatum est, sed mens furantis attenditur. Super *Epist. ad Tit.*, cap. II, in illud: *Non furantes.*
27. In furto quatumcunque quis abstulerit, furti crimini incurrit. *Prosec.*
28. Quomodo potest fidelis esse in substantia Dei, qui carnali domino fidem exhibere non potuit? *Ibid.*

GLOSS.
DECI.

GLOSS. ORD.

S. HIERON.

SENTENTIE PAGANORUM.

- HUGO A. S. VICTORE.** 29. Fur de nocte venit, spoliat, subito invadit, et perimit incautos, aucupatur, domum suffodit, latet, immisericos est, secretos introitus quærit, ad omnem strepitum pavet. Lib. 4, *de Propriet. rerum*, cap. 6.
- HUGOCARD.** 30. Fures in suis viribus non confident, sed potius in insidiis. Super *Levit.*, cap. 2.
31. Sunt multi, qui se reges et prelatos æstimant, cum revera non sint, nisi nomine tenus, re autem piratæ, vel latrones. *Prosec.*
32. Unde Alexandro quærenti a quodam pirata, quare devastaret mare? dicitur respondisse: Ego quia parva scapha mare devasto, dicor pirata; tu vero quia classe magna totum orbem devastas, diceris imperator.
33. Et Socrates videns præpositos cujusdam principis docere quemdam latronem ad patibulum, dixit: Magni fures parvum latronem suspendunt. Super *Prov.*, cap. XVI.
- S. JOHANNES CHRYSOST.** 34. Quid latrone scelestius? nonne hoc summum malitiae genus? Post med. prologi super *Joan.*
35. Latrocinii merces est voluptas. Homil. 18, super I, *Cor.*, in *Morali.*
36. Pari lux inimica, molestus est justus. Homil. 28, super II, *Cor.*
37. Furtum signifiçat est; non ad furtum impellit penuria, sed ad laborem. Serm. 2, super *Epist. ad Ephes.*, in *Morali.*
- JOAN. TRITE.** 38. Furem facit prava hominis voluntas: et dum ei consuetudini non resistitur, quasi furandi quædam necessitas generatur. Epist. 45, *ad Nicol. presbyt. Mervicens.*
- S. PETRUS DAM.** 39. Qui non corripit puerum ova furantem, magnum postea latronem patitur, equorum stabula perfringentem. Lib. 1, epist. 20, *ad Cædolum antioch.*
- PHILO JUD.** 40. Ne furtum facias; qui enim alienis inhiait, hostis publicus, voluntate omnes, vi quotquot valet, spoliat. *De Decalogo.*
- SALVIANUS.** 41. Excusabilis furti reus est, qui ad furtum cogi videtur invitus. Lib. 4, *de Gubern. Dei.*
42. Furtum, ut putas, servile vitium est: et tu furtum dives facis, quando a Deo vestita presentis; omnes siquidem furta faciunt, qui illicita committunt. *Ibid.*
43. Furtum in omni quidem est homine malum facinus, sed damnabilius absque dubio si tenetor furatur aliquando. *Ibid.*
44. Latrones hoc proverbio uti solent: ut quibus non auferant vitam, dedisse se dicant. *Ibid.*
- S. THOMAS AQUINAS.** 45. Nullum peccatum est ita periculosum, sicut furtum: nullum enim remittitur sine satisfactione et penitentia. Opusc. 9, *de Decem præcept.*, præcept. 7, verbo *Non furtum.*
- ARISTOTEL.** 46. Damnis merito gravioribus is punitur, qui locis publicis, quam qui privatis furtum egit. Sect. 29, *Problem.*, quæst. 11.
- PLATO.** 47. Si quis rem furto sublatam volens, sciens receperit; eandem poenam, quam ille furatus est, subeat. *Syzygia 4*, lib. 12, *de Legibus.*
- SENECA.** 48. Multi furto non erubescunt; furta minuta puniuntur, magna triumphis feruntur. Epist. 87. Vide etiam tit. *Crimen*, sent. 44; *Eleosynosa*, sent. 13; *Invenire*, sent. 20; *Pecunia*, sent. 134; *Proprietatis*, sent. 3; *Restitutio*, sent. 3, 4.
- GAUDIUM.
- Definitio.* Gaudium est elatio animi super his, quæ digna sunt exultantibus. *Prosec.*
- Lætitia vero est effrenata animi elatio, quæ modum. Lib. 3, super *Epist. ad Galat.*, cap. 7, in illud: *Gaudium, pax.*
- Gaudium verum est ex contemptu presentium veniens festive mentis jucunditas spiritalis. *De Fruct. carnis et spirit.*, cap. 17.
- Gaudium est eorum, quæ desiderat animus, expletio, rerumque jucundarum fructio, ac molestiarum oblivio. Homil. 4, *de Verb. Isaia.*
- Divisio.* Quadruplex est gaudium: est gaudium iniquitatis; est gaudium vanitatis; est gaudium charitatis; est gaudium felicitatis. Super *Joelen.*
- SENTENTIE PATRUM.
- S. AMBROS.** 1. Quando mens sibi recti est conscia, gratulatur, vel infusione quadam spiritali repletur animus gaudio. Lib. 2, *de Cain et Abel*, cap. 6.
- S. ANSELM.** 2. Gaudium in vita æterna erit justo intus et extra: gaudium sursum atque deorsum; gaudium circumcæca, ubique gaudium plenum. *De Similitud.*, cap. 17.
- S. ANTONIN.** 3. Diversa sunt gaudia: quidam gaudent in vanitate mundi; alii, in voluptate peccati; tertii, in voluptate boni; quartii, in visione Dei: primum gaudium est periculosum, et vanum; secundum, perniciosum et insanum; tertium, gratiosum et vanum; quartum, gloriosum et verum. Part. 4, tit. 6, cap. 5, § 3.
4. Gaudium est species delectationis. *Ibid.*, cap. 6.
5. Singula gaudia tristitiis permixta sunt. Part. 4, tit. 3, cap. 7, § 2.
- S. AUGUST.** 6. Est gaudium, quod non datur impiis, sed iis qui te gratis colunt, quorum gaudium tu ipse es. *Prosec.*
7. Et ipsa est beata vita gaudere ad te, de te, propter te: ipsa est, et non est altera: qui au-